[Ben bugün uzaya gitmek isteyen…]

Filiz Gür

Ben bugün uzaya gitmek isteyen (ve giden) ilk "bayan"ın Valentina Tereşkova olduğunu öğrendim. Onca çamaşır bulaşığı bırakıp nasıl gitmiş bilmiyorum ama 1963 yılında uzayda 2 gün 23 saat ve 12 dakika gezinmiş.

Yokluğunda çocukları açlıktan ölmemiştir diye umuyorum. Bu durumdan güç alarak ülkemizdeki "bayanlar" arasından da "uzaya" gitmek isteyen çıkar bence, zira covid koşullarında yemeklik alışveriş için en yakın markete gitmekten sıkılmışlardır.

[Ben bugün uzaya gitmek isteyen…], Filiz **Gür**, iç/in bb, No: 103 Hors Série - Ayrık Sayı - Special issue [05.2024][RR]

Ben gitmek istemediğim için ülkeme başka bir katkım olsun diye oturdum astronot ve kozmonota alternatif kelime bulmaya çalıştım. Vallahi kozmonot ifadesini geçmek epey zor. Çünkü o kelimeler bile batı ve doğu bloğunun sidik yarışı üretimi gibi. İki kelime de Yunanca'dan üretilmiş. Astro(yıldız) nautes (denizci) : Yıldız denizcisi. Cosmos (evren) nautes (denizci): Evren denizcisi. Biz öbür dünyanın denizcisine denk bi şey bulmazsak "bize yakışmaz". Tarihe bu konudaki endişem kaydolsa yeter.

Taa fezaya çıkmadan önce bu işlerin tarihine biraz bakmak istedim. Ben müfredatın dışına çıkınca bile başım dönüyor, atmosferden çıkmayı hiç aklım kesmiyor. Müfredatın içinde kalınca misal Lagari Hasan Çelebi'nin roketiyle 300 metre yükselip Cevheri'nin kanatlarıyla bir minareden yere çakılıyoruz. Eski mezunlar için bu dersi de tekrar ederim de daha da geri gidelim isterim. Evet Almanların V1 ve V2 füzelerinden önce de roket teknolojisi vardı. Ve üstelik Moğol ve Çin savaşlarına dayandırıp, oradan Moğollar aslında Türk'tü diyerek yine kendi tarihimize ilikleyebiliriz bu bilgiyi. Şahane bi şey.

Çin işi Japon işi diyerek vakti zamanında Çinlilerin yaptığı işleri küçümsemek isteyen bir tekerleme lobisi mi var bilmiyorum ama başarılı olmaları mümkün değil, çünkü her taşın altından Çinliler çıkıyor. Tabii sayılarına bağlı oran orantı kursak normal de bi şey.

İlk roketi (roketimsi?) tee M.Ö 3.yy.'da bambu borularının içine barut doldurmak marifetiyle onlar bulmuş. Sonra bu teknolojiyi geliştirmişler. İlk güçlü roketler, Moğol istilacılara karşı MS.1232 yılında, Kaifung-fu savaşında kullanılmış. Kayıtlara göre bu roketler kalkarken kopardıkları gürültü yaklaşık 25 kilometreden duyulabiliyormuş. Roket teknolojisi kısa süre sonra, M.S.1241 dolaylarında Avrupa'ya kadar ulaşmış. Kaynaklar, "Moğolların Buda kentini ele geçirdikleri 25 Aralık 1241 tarihli Sejo savaşında Moğollar'ın Macarlara karşı kullandıkları en önemli silah, Çinliler'den miras aldıkları roketti.." diye yazmış. Sonrası kıyamet.

12.sınıfların müfredatında silah teknolojisiyle ilgili bilgileri es geçmeye çalışan, tarihi de savaşlar tarihinden başka bir zemine yerleştirmeye çalışan bir öğretmen olsam da sonrasında uzay yarışını anlatabilmek adına da olsa V1 ve V2 teknolojisinden bahsetmeden geçemiyorum. Hitler'in "roketçisi" Wernher von Braun,on yedi yaşından beri aklını roketle yemiş bir bilim insanı. 1945 yılında savaş Almanların aleyhine bitince ekibi ve geliştirdikleri teknolojiyle ABD'ye geçiyor. Bu sayede ABD, Sovyetler'den önce yaptığı roketle atmosfer dışına çıkan hatta canlı olarak da "meyve sineği" yollayan ilk ülke oluyor. Tabii rastgele bi "bayan" da yollayabilirlerdi, deney bu nihayetinde.

Öğrenide adı geçen Lagari Hasan Çelebi, kaynak taramasında yalnızca Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde bahsedilen roketle uçan ilk insan. IV.Murat'ın kızının doğum gününde Evliya Çelebi'nin anlattığına göre padişaha "İsa nebiye selam götürüyorum." diyerek 300 metre yükseldikten sonra kanatlarıyla yumuşak iniş yapınca "İsa nebinin de size selamı var." diyerek şakasını devam ettirmiş şakacı da bi insan. Eğer kurguysa Evliya Çelebi'nin verdiği teknik ayrıntılar tıpkı Jules Verne'in kitaplarındaki ayrıntılar kadar gerçeğe yakın. Söylediği fişek sayısıyla söylenen süre kadar havada kalmak mümkünmüş (Türk Havacılık tarihi öyle

diyor). Ama şakacılığından mı yoksa "Allahın işine karıştığından" mı bilinmez Kırım'a sürülmüş bu eksantrik adam. Da Vinci'nin kendinden iki yüzyıl önce geliştirdiği "ornithopter" çizimlerini görmüş müdür bu yukarılara sevdalı Hasan? Onunla ilgili de Hüsnü'nün bir öğrenisi var sanıyorum. Yine Mahperi To'nun yakın zamanlarda uzaya giden ilk kadından bahsettiği çikolatalı bir öğrenisinden haberdarım, beni herhangi bir gönderi altına götürmeyin sevgili yöneticiler. Ben kendim giderim.

Cevheri, 10.yy.da yaşamış çok yönlü bir ilim insanı. Sözlük yazarı ama agresif değil. 70 yaşındayken kendi yaptığı kanatlarla bir minareden uçuş denemesi yaparken yere çakılmış. Aklıyla dalga geçenlerin sayısı az değil, kolektife katkısıysa ölçülemez kıymette...

10.02.2021 / facebook

bachibouzouck.com

[Ben bugün uzaya gitmek isteyen…], Filiz **Gür**, iç/in bb, No: 103 Hors Série - Ayrık Sayı - Special issue [05.2024][RR]